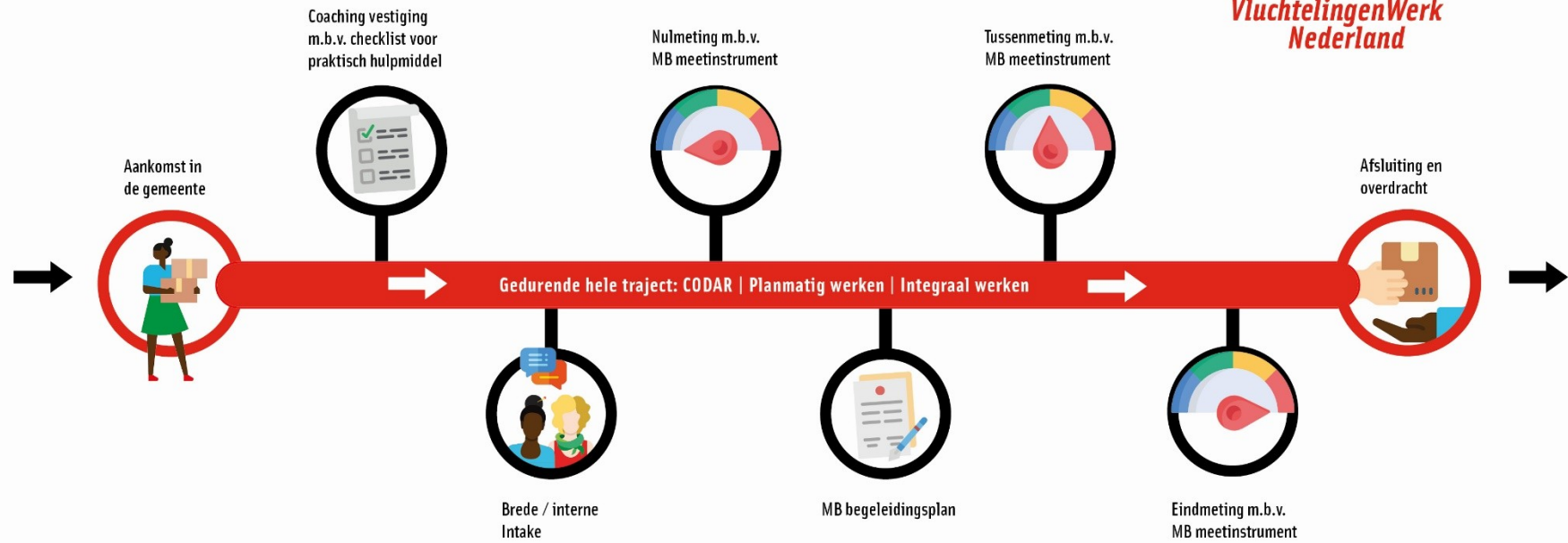

HANDLEIDING MAATSCHAPPELIJKE BEGELEIDING

meetinstrument, begeleidingsplan en methodieken

Maatschappelijke begeleiding

1. INLEIDING

Voor je ligt de handleiding maatschappelijke begeleiding (MB) waarin we uitleggen hoe je als maatschappelijk begeleider samen met de vluchteling het begeleidingstraject vormgeeft. We geven een toelichting op het gebruik van het meetinstrument en het daaruit volgend begeleidingsplan. Ook beschrijven we vanuit welke methodieken we binnen de maatschappelijke begeleiding werken: CODAR en CO-IB-AR. Ten slotte gaan we in op een aantal onderdelen van de MB methode. Zo biedt deze handleiding handvatten voor het uitvoeren van het begeleidingstraject waarin de vluchteling toewerkt naar zelfredzaamheid.

Vanaf 1 januari 2022 is de nieuwe Wet Inburgering van kracht. Vanaf 1 januari 2022 vormen we met elkaar de nieuwe landelijke Stichting VluchtelingenWerk Nederland. Dat zijn 2 grote ontwikkelingen die maken dat we 2022 als een 'pilotjaar' moeten beschouwen, ook voor de Maatschappelijke Begeleiding. We zullen deze handleiding dus monitoren, evalueren en bijstellen in 2022 en 2023. Check steeds of dit de meest actuele versie is.

Een nieuwe wet leidt tot verschillende manieren van uitleg, zo onderschrijven we allemaal het algemene doel om meer vluchtelingen naar werk te leiden. Het lastige zit 'm in de uitvoering, bijvoorbeeld: hoe gaan we om met een gemeente die alle vluchtelingen zo snel mogelijk aan het werk wil hebben, vooral ongeschoold werk en niet passend bij de capaciteiten van de vluchteling?

Het bestuur van VluchtelingenWerk kiest voor het principe 'vluchteling centraal' en dus start ons gesprek met de vluchteling zelf. Daarom wordt in dit stuk steeds benadrukt dat we de mate van regie van de vluchteling willen versterken en met de vluchteling samen in gesprek gaan. Vandaaruit vormen we een brug naar de gemeente en alle andere betrokken partijen in de Nederlandse samenleving.

Gemeenten vragen om verdergaande professionalisering en ook daar ligt voor ons een uitdaging, want soms wordt dat uitgelegd als 1 maatschappelijk begeleider die alles doet.

Het bestuur van VluchtelingenWerk kiest voor vernieuwing van het vrijwilligersbeleid en daar past soms bij dat taken worden opgedeeld, minder tijdrovend en beter aansluitend bij competenties van de vrijwilliger. Ook hier moeten we nog werken aan een goed evenwicht.

Nu de regie voor het inburgeringstraject door de nieuwe Wet Inburgering bij de gemeente wordt belegd, gaan gemeenten veel informatie vragen. In de wet Inburgering is vastgelegd welke informatie gedeeld moet worden in het kader van de inburgering. Gemeenten stellen ook veel vragen over de Maatschappelijke Begeleiding. Er is geen wettelijke basis voor het delen van informatie uit de Maatschappelijke Begeleiding, hier geldt dus dat je altijd toestemming moet vragen aan de vluchteling, dat de keuze bij de vluchteling zelf ligt en dat je een kader moet schetsen waarmee de vluchteling zelf een afweging kan maken of het in zijn/haar voordeel of nadeel is om bepaalde informatie te delen.

Met elke nieuwe wet is er enige tijd nodig voor alle betrokken partijen om met deze uitvoeringsaspecten te leren omgaan. Deze handleiding geeft daarom nog niet op alle onderdelen een sluitend antwoord en zal op basis van evaluatie worden aangevuld.

Eén op één begeleiding, (huis)bezoeken en groepsgewijze voorlichting

De rode draad in de begeleiding is het toewerken naar zelfredzaamheid op de leefgebieden: wonen, gezondheid, huiselijke situatie, maatschappelijke participatie, sociaal netwerk, kinderen, onderwijs/inburgering en financiën. Voor deze begeleiding wordt iedere vluchteling aan een maatschappelijk begeleider(s) gekoppeld. Het is wenselijk dat deze begeleider tijdens het hele traject verbonden blijft aan de vluchteling: een langdurige koppeling legt namelijk de basis voor vertrouwen en continuïteit. Bij het regelen van praktische zaken vinden de gesprekken en contacten in de begintijd van de begeleiding vaak op kantoor van VluchtelingenWerk plaats, maar begeleider en vluchteling trekken er ook op uit om de omgeving te verkennen. Zij bezoeken bijvoorbeeld gemeentehuis, ziekenhuis, sportclub, buurtvereniging, bibliotheek of consultatiebureau. Ook vinden op regelmatige basis huisbezoeken plaats. Een afspraak aan huis draagt bij aan het beeld van het

welzijn en welbevinden van de vluchteling en geeft de mogelijkheid om vroegtijdig problemen te signaleren. Als er meerdere inburgeraars tegelijk starten in de gemeente met de maatschappelijke begeleiding kan VluchtelingenWerk aanvullend aan de individuele begeleiding ook groepsgewijze voorlichting aanbieden bijvoorbeeld in de vorm van informatiebijeenkomsten. Bijvoorbeeld informatie over onderwijs/inburgering of een presentatie door een medewerker van de GGD of een wijkagent.

Maatschappelijke begeleiding

Zoals in de inburgeringswet omschreven bestaat de maatschappelijke begeleiding ten minste uit:

- (1) praktische hulp bij het regelen van basisvoorzieningen en
- (2) voorlichting over basisvoorzieningen in de Nederlandse samenleving.

Het doel van de maatschappelijke begeleiding is het vergroten en bevorderen van de zelfredzaamheid en de participatie van de vluchteling in de Nederlandse samenleving. Om dit doel te bereiken komen de volgende onderdelen aan bod:

1. Opdoen van kennis van relevante regelgeving en het zelfstandig gebruik kunnen maken van (gemeentelijke) instanties op het gebied van huisvesting, veiligheid, financiën, gezondheid, opvoeding en onderwijs/inburgering.
2. Opgebouwde kennis leren gebruiken rondom huisvesting, veiligheid, basisfinanciën, gezondheid en onderwijs/inburgering.
3. Opbouwen van een sociaal netwerk.
4. Maken van zelfstandige keuzes met betrekking tot participatie in de samenleving.
5. Aansluiting bij de digitale samenleving.

De maatschappelijk begeleider biedt praktische, cultuursensitieve en emotionele ondersteuning bij het behalen van de individuele doelstellingen en zelfredzaamheid.

Delen van resultaten uit het meetinstrument

Het meetinstrument geeft een beeld van de stappen die gezet worden door de vluchteling in zijn inburgeringstraject. Na toestemming van de vluchteling worden deze stappen indien gewenst gedeeld met de opdrachtgever.

Na invullen van het meetinstrument wordt het begeleidingsplan opgesteld of na een volgende meting bijgesteld. In het begeleidingsplan worden de afspraken bijgehouden die gemaakt worden tussen de vluchteling en de maatschappelijk begeleider en is in de basis een werkdocument tijdens de begeleiding. Dit document wordt niet gedeeld met de opdrachtgever mits anders is afgesproken met de opdrachtgever en de vluchteling hier toestemming voor heeft gegeven. Het delen van dit document met de opdrachtgever heeft echter niet onze voorkeur.

De vluchteling ondertekent eenmaal bij 1^e meting een toestemmingsverklaring voor delen van de resultaten van het meetinstrument. Zonder toestemming van de vluchteling wordt deze informatie niet gedeeld. Als er afspraken zijn om het begeleidingsplan te delen met de opdrachtgever wordt hier separaat een toestemmingsverklaring voor getekend. De maatschappelijk begeleiders stellen bij invullen van het meetinstrument de checkvraag aan de vluchteling of deze nog steeds akkoord gaat met het delen van het document. Teamleiders zien erop toe dat dit gebeurt.

2. NUT EN NOODZAAK

Uniform werken

Vanaf 1 januari 2022 werken we met een aanbod van uniforme diensten in het hele land.

De bovenregionale werkgroep MB heeft in deze context modules, productbeschrijvingen en offerteteksten voor de maatschappelijke begeleiding ontwikkeld.

Daarnaast heeft de werkgroep een meetinstrument ontworpen waarmee we de voortgang van de vluchteling meten.

Daarmee doen we recht aan een uniforme kwaliteitsstandaard voor de maatschappelijke begeleiding van vluchtelingen op elke locatie in Nederland en ontvangt iedere vluchteling van ons op dezelfde wijze maatschappelijke begeleiding. De resultaten uit het meetinstrument vertalen zich in een op maat gesneden begeleidingsplan. Het begeleidingsplan sluit aan en is daarmee ondersteunend aan de geformuleerde doelen uit het PIP.

Wanneer het instrument op alle locaties waar maatschappelijke begeleiding wordt aangeboden op dezelfde manier wordt gebruikt, kunnen de data en de resultaten van de begeleiding vergeleken worden. Ook maakt het uniforme instrument overdracht naar collega's mogelijk wanneer de vluchteling een andere maatschappelijk begeleider krijgt of in een andere gemeente gaat wonen. Uiteraard kan het voorkomen dat een opdrachtgever andere wensen heeft. In dat geval zal er eventueel een aanpassing op de standaard komen. Informeer bij je teamleider of dit het geval is in jouw gemeente. We werken uniform waar dat kan en bieden maatwerk waar dat moet.

Eigen regie

Het doel van VluchtelingenWerk is dat de vluchteling regie kan nemen over zijn/haar eigen inburgerings- en integratietraject. De vluchteling geeft samen met de maatschappelijk begeleider vorm aan het begeleidingstraject. Samen worden prioriteiten gesteld en doelen bepaald. Dit sluit waar mogelijk aan op de door de gemeente gestelde doelen in het PIP en het begeleidingstraject wordt zoveel mogelijk afgestemd op andere activiteiten: het lesprogramma en overige onderdelen (bv. KNM en het praktijkdeel) van de inburgering.

Kwaliteitsverbetering van de begeleiding

Onze cliënten staan voorop en daarom vinden we het bovenal van belang om binnen de maatschappelijke begeleiding goede kwaliteit te bieden. Het is dan ook belangrijk om op gezette momenten samen met de vluchteling te kijken waar hij/zij staat op de weg naar zelfredzaamheid; om de periode voorafgaand kort te evalueren en te zien waar de focus in de begeleiding voor de komende periode op moet komen te liggen. Samen met de vluchteling werken aan de weg naar zelfredzaamheid geeft meer betrokkenheid van zowel vluchteling als begeleider.

Ontwikkeling zichtbaar in dossier

Als maatschappelijk begeleider werk je met het MB-meetinstrument van VluchtelingenWerk. De uitkomsten en daarbij passende acties en afspraken vormen een begeleidingsplan. Op deze manier worden de stappen die de vluchteling zet zichtbaar en kan de vluchteling zelf zijn/haar ontwikkeling volgen en zien welke acties hij/zij nog moet uitvoeren. Ook bouwen we hiermee aan een voortgangsdossier van onze cliënten en zien we wie er eventueel nog extra begeleiding nodig heeft. Wanneer uit de metingen duidelijk wordt dat de vluchteling op één of meerdere onderdelen moeite heeft zelfredzaam te worden, dan zal de maatschappelijk begeleider samen met de vluchteling hierover in gesprek gaan en samen zoeken naar een aanpak/plan om hier stappen in te zetten. Het kan zijn dat er extra ondersteuning nodig is. Als dit ook gevolgen heeft voor het inburgeringstraject kan de teamleider -in overleg met de vluchteling - hierover met de regievoerder in

gesprek gaan. Vervolgactie zou kunnen zijn dat de teamleider de gemeente adviseert om een traject te verlengen of andere aanvullende producten (van Vluchtelingenwerk) aan te bieden (zoals Eurowijzer, Mindfit of Ouderschapsondersteuning).

Meet- en maatwerk voor gemeente(n) en opdrachtgevers

Gemeenten stellen steeds vaker meetbare resultaten als eis bij het uitvoeren van de maatschappelijke begeleiding. Het meetinstrument maakt een goede registratie en rapportage mogelijk en komt daarmee tegemoet aan deze eis van gemeenten. Het meetinstrument biedt daarnaast voldoende ruimte voor maatwerk per gemeente. Teamleiders (of VVS beheerders) kunnen leefgebieden aanvinken of uitzetten voor hun locatie. Dit naar aanleiding van specifieke afspraken die we met een gemeente hebben over de begeleiding die we wel en niet bieden en/of de situatie en behoefte van de vluchteling.

3. GEBRUIK VAN HET MEETINSTRUMENT

Het meetinstrument is bedoeld om de voortgang van de maatschappelijke begeleiding en de mate van zelfredzaamheid van vluchtelingen in de gemeenten te kunnen meten.

Het meetinstrument is ontwikkeld op hoofdlijnen, zodat vertrouwelijkheid en privacy zo goed mogelijk worden geborgd in geval informatie moet worden gedeeld met de gemeente.

Leefgebieden

Het meetinstrument sluit aan bij de leefdomeinen die in de Brede Intake worden genoemd.

- 1) Wonen
- 2) Kinderen
- 3) Financiën
- 4) Sociaal netwerk
- 5) Maatschappelijke participatie
- 6) Zorg/ gezondheid, onderwijs/inburgering
- 7) Huiselijke relaties.

Frequentie

Het meetinstrument is een hulpmiddel dat ten minste driemaal tijdens het begeleidingstraject wordt ingevuld. De eerste meting moet binnen 6 weken in het meetinstrument in VVS verwerkt worden.

Wanneer wij de vluchteling langer dan een jaar begeleiden is het aan te raden om meer dan drie metingen te doen. Het kan zijn dat een gemeente de wens heeft om het aantal meetmomenten uit te breiden om op meer momenten inzicht te krijgen in de stappen die worden gezet. Dan gaan we met de gemeente in gesprek over nut en noodzaak.

Samen het niveau bepalen

Het is belangrijk dat de maatschappelijk begeleider samen met de vluchteling de vragen van het meetinstrument bespreekt en het niveau bepaald. Het meetinstrument laat snel zien waar de groei van de vluchteling zit en welke onderdelen nog extra aandacht nodig hebben. Ook is het een hulpmiddel om de prioriteiten in de begeleiding te bepalen. Omdat het meten redelijk "talig" en "westers" is kan gebruik gemaakt worden van smileys. Check altijd of de vluchteling deze begrijpt.

Toelichting op de niveaus

1. Volledig zelfredzaam: De vluchteling heeft overzicht over een bepaald leefgebied, signaleert, handelt, zoekt zelf naar informatie (via internet) en weet gebruik te maken van de reguliere instanties of kan zelfstandig zijn/haar netwerk inschakelen
2. Voldoende zelfredzaam: De vluchteling heeft overzicht over een bepaald leefgebied, signaleert, vraagt advies en kan met een korte uitleg zelf handelen of zijn/haar sociaal netwerk inschakelen.
3. Redelijk zelfredzaam: De vluchteling heeft beginnend overzicht over een bepaald leefgebied en kan met uitleg hierbinnen zelf handelen of zijn/haar sociaal netwerk hiervoor inschakelen.
4. Matig zelfredzaam: De vluchteling heeft beginnend overzicht over een bepaald leefgebied en kan met uitleg/voordoen en in samenwerking met de maatschappelijk begeleider handelen.
5. Niet zelfredzaam: De vluchteling heeft geen overzicht of inzicht over een bepaald leefgebied en kan niet handelen, met name door gebrek aan kennis van de Nederlands taal en/of kennis en/of noodzakelijke /gewenste vaardigheden in de Nederlandse samenleving en is niet in staat zijn/haar sociale omgeving hiervoor in te schakelen. Hierbij kunnen ook externe factoren een rol spelen. Afgesproken is dat het betreffende leefgebied prioriteit heeft binnen de maatschappelijke begeleiding.

4. HET BEGELEIDINGSPLAN

Nadat je samen met de vluchteling de (nul)meting in het meetinstrument hebt ingevuld volgen daar acties uit die bijdragen aan het vergroten van zijn/haar zelfredzaamheid. Die acties zijn onderdeel van het begeleidingsplan van de vluchteling. Samen bepalen jullie de prioriteiten. Je kunt in VVS het begeleidingsplan uitprinten zodat je deze kunt meegeven aan de vluchteling. De acties die je samen met de vluchteling bepaalt staan hier duidelijk per leefgebied in genoteerd. Op die manier kan de vluchteling hier samen met jou, geheel zelfstandig of met jou als vraagbaak op de achtergrond mee aan de slag . De acties dienen concreet in VVS gezet te worden zodat ze voor iedereen duidelijk en uitvoerbaar zijn.

- Vul het niveau in VVS bij de leefgebieden in
- Rapporteer bij acties de huidige situatie en afspraken
- Schrijf bondig, gebruik eenvoudige taal en wees concreet
- Neem alleen dingen op waarover je hebt gesproken met de vluchteling en oordeel niet
- Druk op 'Downloaden begeleidingsplan'
- Sla het plan op in VVS onder documenten en geef vluchteling een geprint exemplaar

Begeleidingsafspraken

Tijdens de begeleidingsafspraken die je met je cliënt hebt gemaakt worden de openstaande acties besproken en afgevinkt. Zijn alle acties uitgevoerd dan bepaal je waar nodig samen nieuwe acties. Als tussentijds blijkt dat gestelde subdoelen niet haalbaar zijn, stel je ze in overleg bij. Uit ieder niveau van zelfredzaamheid volgen andere acties. Als iemand nog niet in staat is contact te leggen met de verhuurder om een vraag te stellen, dan kan een actie zijn dat de cliënt zelf het nummer van de verhuurder opzoekt en samen met jou gaat bellen. Zie de bijlage voor een aantal concrete voorbeelden. Pas tijdens deze gesprekken de CODAR methodiek toe, zoals verderop in deze handleiding besproken zal worden.

Prioriteiten

Niet alles kan en hoeft tegelijk. Daarom bepaal je samen met de vluchteling de prioriteiten. Je geeft zo meer richting aan de begeleiding en overvraagt de vluchteling niet. Bekijk of er urgente acties bedacht of opgenomen zijn of moeten worden toegevoegd. Acties die niet lang(er) kunnen wachten. Vervolgens kijk je naar belangrijke acties en bepaal je de volgorde. Heb oog en oor voor de wensen, doelen, capaciteiten en situatie van de vluchteling , maar gebruik ook vooral je gezonde (praktische) verstand.

5. METHODIEKEN

Met *methodische* maatschappelijke begeleiding bedoelen we dat we in de uitvoering van een traject op een min of meer vaste en beproefde manier ons werk doen. We werken volgens het CODAR-model en het CO-IB-DA-model.

CODAR-Model

VluchtelingenWerk gebruikt voor de meeste werkzaamheden het CODAR-model (planmatig werken). Uitgangspunt is de hulpvraag van de vluchteling. Tijdens de begeleiding is er een coachende aanpak: de vluchteling wordt gestimuleerd om zijn/haar zelfredzaamheid te ontwikkelen. De integratie verloopt daardoor sneller en er worden concrete resultaten behaald.

- Contact** → Kennis maken, verwachtingen over en weer verhelderen, duidelijkheid krijgen over wie de cliënt is, wat is VluchtelingenWerk, wat zijn de taken en de mogelijkheden van VluchtelingenWerk. Vertrouwen opbouwen door o.a. het geven van duidelijkheid over de onafhankelijkheid van VluchtelingenWerk en de daarbij behorende geheimhoudingsplicht.
- Onderzoeken** → Doorvragen, daarbij hou je rekening met de achtergrond van jezelf en de cliënt, want die achtergrond kan bv. zorgen voor een minder objectieve houding of bepaalde aannames. Het doel is om in deze fase helderheid te krijgen over de vragen en de behoeften van de cliënt.
- Doelen stellen** → Wat wil de cliënt? Is dit een reëel doel? Op welke manier kan VluchtelingenWerk daarbij ondersteunen? In deze fase maak je samen met de cliënt ook keuzes in welke doelen cliënt allereerst wil behalen en welke subdoelen daarvoor eerst gehaald moeten worden.
- Activiteiten plannen en uitvoeren** → Wie doet wat en wanneer?
- Resultaat** → Dit kan gedurende het jaar een terugkoppeling zijn voor nieuwe informatie m.b.t. de eerdere vragen en behoeften van de cliënt.

Twee belangrijke kernwoorden:

Samen. Samenwerken met de cliënt is een belangrijk aspect van het model. Je bent op een coachende manier bezig met de cliënt en bepaalt samen aan welke doelen je gaat werken.

Evalueren. Evalueren gebeurt niet alleen aan het einde van de rit, maar gedurende de hele cyclus. Het kan inhouden dat we, na een tussentijdse evaluatie, terug moeten naar een eerdere fase. Bijvoorbeeld de contact fase, omdat blijkt dat in het eerste contact nog niet alles duidelijk is geworden.

CO-IB-DA-model

Deze methode is ontwikkeld specifiek voor de financiële begeleiding aan vluchtelingen en is onder andere gebaseerd op het CODA-model en de 3 fasen voor budgetbegeleiding van Nibud (CO- inventariseren- beoordelen-DA). Bekijk voor een uitvoerige beschrijving van dit model de toolkit van Eurowijzer op Intranet of open onderstaande link

https://intranet.vluchtelingenwerk.nl/system/files/media/stappen%20methode%20Euro-Wijzer_def2.pdf

6. ONDERDELEN VAN DE MAATSCHAPPELIJKE BEGELEIDINGSMETHODE

Planmatig werken

We werken op verschillende manieren planmatig. Hieronder een aantal voorbeelden:

- Via een basischecklist (te vinden in de toolkit) met lokaal afhankelijke aanvullingen voor praktische hulp/ coaching vestiging.
- Door middel van de Intake: eventueel in combinatie met de Brede Intake.
- Via de resultaten van het meetinstrument en het maatschappelijk begeleidingsplan.
- Via begeleidingsgesprekken (o.a. aan de hand van acties komend uit het begeleidingsplan)
- Door middel van coachende begeleiding die we soms combineren met groepsbijeenkomsten. We bieden maatwerk en kijken naar wat de cliënt nodig heeft.
- We sluiten de begeleiding af met een eindevaluatie en waar nodig een advies.
- Na het eerste jaar of aan het eind van de begeleiding (wanneer dit korter duurt) wordt een klanttevredenheidsonderzoek gedaan.

Integraal samenwerken

De inburgeringswet spreekt over een integraal traject waarin vergunninghouders vanaf het AZC zo goed mogelijk worden begeleid naar (onbetaald) werk. Naast inburgering is maatschappelijke begeleiding een belangrijk onderdeel van dit traject. In een integraal traject werken verschillende partijen met elkaar samen, maar vanuit ieders rol en expertise. Zij hebben hun dienstverlening zo ingericht dat vluchtelingen het gevoel hebben dat alle activiteiten die hen worden aangeboden, naadloos en eenduidig naar hetzelfde doel toewerken: integratie en participatie.

Binnen VluchtelingenWerk heeft de vluchteling met verschillende afdelingen en contactpersonen te maken. Denk aan de maatschappelijk begeleider(s), een juridisch begeleider, taalcoach, trainers van diverse trajecten en projecten zoals de Participatieverklaringsworkshops, Mindfit en Preventieve Ouderschaps-ondersteuning.

Om een goed beeld van de vluchteling te hebben en hem goed te kunnen coachen bij zijn integratieproces is -naast het gebruik van VVS- ook een goede afstemming nodig tussen de verschillende interne afdelingen/medewerkers, zodat de vluchtelingen geen last heeft van de verschillende contactpersonen en niet steeds de zelfde vragen hoeft te beantwoorden.

Maar ook extern is een goede samenwerking tussen de maatschappelijke begeleiding, de taalaanbieder, klantmanager van de gemeente en (lokale) ketenpartners essentieel voor het vergroten van de zelfredzaamheid, het wegwijs maken in de gemeente en het ondersteunen van de doelen op alle leefgebieden van de vluchteling. Het maatschappelijk begeleidingstraject ondersteunt bij het behalen van resultaten op alle leefdomeinen. Bij het prioriteren van de onderwerpen wordt rekening gehouden met de verschillende doelen.

Deskundigheidsbevordering

Maatschappelijk begeleiders beschikken over de volgende competenties of ontwikkelen deze:

- cultuursensitief zijn (of kunnen werken)
- stress-sensitief zijn (of kunnen werken)

- coachend kunnen werken
- kunnen signaleren

Voor het ontwikkelen van deze competenties is een uitvoerig deskundigheidsbevorderingsprogramma ontwikkeld. Teamleiders, vrijwilligers en stagiaires van VluchtelingenWerk hebben toegang tot het deskundigheidsbevorderingsaanbod van de VluchtelingenWerk Academy. Maatschappelijk begeleiders starten met een basistraining en volgen daarna eventueel aanvullende trainingen. Op Intranet worden trainingen, cursussen, E-learnings, landendagen en thema-bijeenkomsten aangekondigd. [Link naar intranet T&O]

In ontwikkeling

Toolkit maatschappelijk begeleiding

We dragen zorg voor een digitale Toolkit MB op Intranet, met daarin:

Praktische instrumenten die ondersteunend zijn aan de begeleiding (filmpjes, praatkaart, brochure in eigen taal, infographics) op de verschillende leefgebieden.